

Przedmiotowe zasady oceniania z języka polskiego

w Społecznym Liceum Ogólnokształcącym im. Polskich Noblistów w Kwidzynie

1. Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia: prace klasowe, testy literackie, sprawdziany gramatyczne, kartkówki (15-minutowe z bieżącego materiału), wypowiedzi pisemne, odpowiedzi ustne, aktywność na lekcji, praca w grupie i praca indywidualna na lekcji, zadania dodatkowe, np. prace długoterminowe, projekty, prace konkursowe, prace domowe, próbne egzaminy, badanie umiejętności i wiadomości, sprawdziany ze znajomości lektur przewidzianych programem, recytacja.

a) przy ocenianiu sprawdzianów i prac klasowych w zakresie wiadomości oraz umiejętności na poziomie podstawowym i rozszerzonym stosuje się procentowy przelicznik: ocena % uzyskanych punktów:

Skala ocen
celujący 100-97%
bardzo dobry 96-85%
dobry 84-70%
dostateczny 69-55%
dopuszczający 54-40%
niedostateczny 39-0%

2. Otrzymane oceny mają różną skalę wartości:

I. Prace klasowe, testy, sprawdziany, egzaminy próbne.

II. Badanie wyników, kartkówki, odpowiedzi ustne, praca na lekcji.

III. Prace długoterminowe, zadania domowe, prezentacje ustne, aktywność, praca w grupach, recytacje.

Ocena śródroczna, końcoworoczna nie jest średnią arytmetyczną ocen zgromadzonych przez ucznia.

3. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów: - oceny osiągnięć uczniów są na bieżąco odnotowane w elektronicznym dzienniku lekcyjnym, - nauczyciel gromadzi wszystkie prace kontrolne, które na życzenie są każdorazowo udostępniane do wglądu uczniowi i jego rodzicom w pierwszy poniedziałek miesiąca – podczas indywidualnych konsultacji.

6. Ocenianie uczniów z opiniami z poradni: Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego uwzględnia zalecenia poradni pedagogiczno-psychologicznej dla uczniów z dysfunkcjami. Nauczyciel dopasowuje PZO do indywidualnych potrzeb ucznia zgodnie z zaleceniami PPP, np. zwalnia go z pamięciowego opanowywania tekstu czy głośnego czytania, zezwala uczniom na odsłuchiwanie lektur z audiobooka, zamiast czytania, wydłużony zostaje czas pisania prac przez ucznia, dostaje on możliwość korzystania ze słownika ortograficznego podczas pisania prac pisemnych, uczeń ma możliwość korzystania z dyktafonu w celu przygotowania notatki z lekcji, w jego pracach oceniana jest zawartość merytoryczna, a nie zawartość błędów.

7. Omówienie i poprawa prac klasowych odbywa się na jednej godzinie lekcyjnej, w terminie do trzech tygodni od ich przeprowadzenia.

8. Kryteria oceniania osiągnięć ucznia według podziału na poszczególne oceny:

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi: - przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w podstawie programowej oraz wymienić ich dzieła, - przyporządkować autorowi/autorom tytuły utworów literackich wskazanych w podstawie programowej, utworom zaś głównych bohaterów, - określić przybliżone ramy chronologiczne epoki literackiej, - objaśnić znaczenie nazw epok literackich, - odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki i dramatyczny, - wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich, - nazwać najważniejsze hasła programowe, prądy umysłowe i filozoficzne oraz kierunki artystyczne omawianych epok; wskazać ich cechy, - wskazać w dziełach literackich wymienionych w podstawie programowej realizację poszczególnych haseł i prądów, - streścić główne wątki utworów wskazanych w podstawie programowej, - scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w podstawie programowej, - rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich danych epok, - zanalizować utwory wskazane w podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu takie jak: podmiot, adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony i posługując się podstawową terminologią teoretycznoliteracką, - określić tematykę utworów literackich wskazanych w podstawie programowej, - wskazać w tekście literackim najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu, - objaśnić istotę intencji komunikacyjnej, - rozpoznać intencję komunikacyjną wyrażoną wprost w tekście nieliterackim (w wypowiedziach potocznych), - sformułować najważniejsze zasady etykiety językowej, - odtworzyć informacje sformułowane wprost, - odtworzyć sens fragmentów (zdań, grup zdań, akapitów), - wyodrębnić główną myśl całego tekstu, - posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie, - wypowiadać się na zadany temat w sposób świadczący o zrozumieniu tematu, - wybrać teksty literackie służące realizacji wybranego tematu, - odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich, - samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy, - zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań klasowych i domowych przewidzianych przez nauczyciela. (Uczeń dysponuje wiedzą i umiejętnościami w zakresie podstawy programowej, ale robi to w sposób bierny – przy rozwiązywaniu problemów potrzebuje on pomocy nauczyciela.)

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to co na ocenę dopuszczającą, a ponadto potrafi: - wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich, - powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi, - rozpoznać cechy charakterystyczne epoki literackiej, - zinterpretować metaforyczne tytuły i podtytuły utworów, - opisać motywy i tematy literackie odwołując się do omówionych utworów, np.: miłość, natura, wędrowka (pielgrzymka), tęsknota za ojczyzną, relacje człowieka z Bogiem, bunt, koncepcja odzyskania niepodległości, obraz i ocena polskiego społeczeństwa (charakterystyka klas społecznych), rewolucja, - scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich, - scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach literackich, - wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich (np. kontekst biograficzny lub historyczny), - określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich, - określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym, - wskazać kilka charakterystycznych cech języka wybranej grupy językowej (np. młodzieży), dostrzegając jego swoistość w stosunku do odmiany ogólnej, - rozpoznać w wypowiedziach bohaterów literackich intencję komunikacyjną wyrażoną wprost oraz nie wprost, - sformułować tezę tekstu lub fragmenty tekstu, - podać argumenty na rzecz tezy, - odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy, - rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami tekstu), - oddzielić informacje od

opinii, - wskazać przyczynę i skutki, - formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu, - posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej, - posługiwać się ogólnie poprawną polszczyzną (fleksja, leksyka, frazeologia, składnia), - zabrać głos w dyskusji, - wykonać bez pomocy nauczyciela większość zadań realizowanych na zajęciach. (Uczeń dysponuje minimalną wiedzą oraz umiejętnościami zawartymi w podstawie programowej i potrafi je poprawnie wykorzystywać.)

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną a ponadto potrafi: - wskazać związki między literaturą a historią, kulturą, sztuką i filozofią omawianych epok, - wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) omawianych epok i ich dzieła, - porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w danych epokach literackich, - rozpoznać fonetyczne, leksykalne, składniowe i semantyczne środki artystycznego wyrazu w tekstach literackich oraz określić ich funkcje, - wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego, - określić przynależność utworu lirycznego do określonego typu liryki, - scharakteryzować program ideowy i artystyczny poszczególnych epok, - ocenić postawy bohaterów literackich, - rozpoznać i nazwać sposób argumentacji zastosowany w dyskusji, - wskazać najważniejsze cechy, zarówno leksykalne jak i składniowe, tekstów publicystycznych, potocznych i naukowych (popularnonaukowych), - rozpoznać i określić typ nadawcy i adresata tekstu, - rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu, - nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście, - wskazać cechy gatunkowe tekstu, - selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu, - posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą, - sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu, - podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu), - posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie fleksji, leksyki, frazeologii, składni), - przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji,

- zająć i uzasadnić swoje stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu, lub wiedzy o epoce, - aktywnie uczestniczyć w większości lekcji. (Uczeń opanował większość wiedzy oraz umiejętności zawartych w podstawie programowej i w sposób poprawny się nimi posługuje.)

Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto potrafi: - omówić przemiany gatunkowe, - wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich, - porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w różnych tekstach literackich, - zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym), - dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegłą terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką, - rozpoznać przenośne znaczenia (metaforyczne, symboliczne, paraboliczne, alegoryczne), - dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny, - rozpoznać elementy różnych wzorców stylistycznych, - określić funkcje środków poetyckich w kreowaniu świata w tekście literackim, - zastosować wszelkie wymienione wyżej umiejętności w zakresie analizy tekstów naukowych i filozoficznych, - podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu, - skutecznie unikać szablonów i schematów językowych, - posługiwać się bogatym słownictwem i bogatą składnią, - samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki. (Uczeń opanował w pełni wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej i sprawnie, poprawnie oraz kreatywnie się nimi posługuje.)

Na ocenę celującą uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą a ponadto: - posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania, - swobodnie posługuje się zdobytymi do tej

pory wiadomościami, - dba o samodzielny i twórczy rozwój swoich uzdolnień lub osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach.

9. Kryteria oceniania prac pisemnych: a) celujący: - materiał literacki wykraczający poza podstawę programową, - celna selekcja materiału, - śmiałość, samodzielność myślenia świadcząca o dużej sprawności intelektualnej, - wykazanie się znajomością kontekstów kulturowych, - sprawność merytoryczna, - oryginalna kompozycja pracy, funkcjonowanie podporządkowana założeniom zadania, - umiejętne stosowanie cytatów, - estetyka układu zewnętrznego uwidocznioma w akapitach, - pismo czytelne,

- styl jasny, barwny, swobodny, funkcjonalny, indywidualny o walorach literackich, - wysoka sprawność językowa, - poprawność gramatyczna, składniowa oraz świadome posługiwanie się interpunkcją, - bogactwo słownictwa, - świadome i trafne stosowanie terminów,

b) bardzo dobry: - pogłębiona interpretacja właściwie dobranych utworów, samodzielność sądów, - dojrzałość interpretacji i spojrzenia, - trafne ujęcie tematu, logiczny wywód, - poprawność merytoryczna, - przemyślana kompozycja, - spójność logiczna, przejrzystość, - umiejętne wplatanie cytatów, - estetyka układu zewnętrznego uwidocznioma w akapitach, - pismo czytelne, - styl jasny, funkcjonalny, swobodny, - wysoka sprawność językowa, - trafne stosowanie terminów, - bogactwo słownictwa, - poprawność gramatyczna, składniowa, ortograficzna oraz interpunkcyjna,

c) dobry: - właściwy wybór materiału literackiego, - właściwy komentarz, - odwoływanie się do tekstów przy formułowaniu sądów, - samodzielność wnioskowania, - poprawne ujęcie tematu, logiczny wywód, - poprawność merytoryczna, - poprawna kompozycja, estetyka uwidocznioma w akapitach, - właściwe proporcje między poszczególnymi częściami pracy, - umiejętne wplatanie cytatów, - praca czytelna, przejrzysta, - styl poprawny, - sprawność językowa, - właściwa składnia z zastosowaniem poprawnej interpunkcji, d) dostateczny: - sporządzanie plany wypowiedzi, - właściwy dobór materiału literackiego, - dopuszczalne uproszczenia, - odwoływanie się do tekstów przy formułowaniu sądów, - poprawne ujęcie tematu dopuszczające drobne błędy rzeczowe, - dopuszczalna niespójność pewnych fragmentów pracy przy zachowaniu myśli przewodniej, - praca czytelna, - zastosowanie czytelnego podziału akapitowego, - styl poprawny, - sprawność językowa, - nieliczne błędy składniowe i interpunkcyjne, dopuszczalne nieliczne błędy ortograficzne,

e) dopuszczający:

- dobór materiału literackiego właściwy, ale ubogi komentarz, - dobór materiału przynajmniej częściowo zgodny z tematem, - sądy stereotypowe z odwołaniem się do tekstów literackich, - dopuszczalne błędy rzeczowe, - pismo nieutrudniające zrozumienia tekstu, - streszczenie utworów zamiast analizy i interpretacji, - błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami prac, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub/i zakończenia), - błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne, - komunikatywny język,

f) niedostateczny: praca nie spełnia powyższych kryteriów.

10. Kryteria oceniania odpowiedzi ustnej: a) celujący: pełna, niezbędna i erudycyjna odpowiedź zawierająca treści pozaprogramowe, dalsze wymogi – jak na ocenę bardzo dobrą,

b) bardzo dobry: pełna, bezbłędna odpowiedź pod względem merytorycznym, trójdzielna kompozycja wypowiedzi, dojrzałość sądów, pod względem językowym wypowiedź swobodna, sprawna językowo i z bogatym słownictwem,

c) dobry: odpowiedź poprawna i spójna logicznie, dopuszczalne usterki merytoryczne, widoczna próba samodzielnego formułowania wniosków i ocen, styl poprawny, dopasowany do sytuacji danej wypowiedzi, dopuszczalne drobne błędy językowe,

d) dostateczny: powierzchowna odpowiedź, dopuszczalne nieliczne błędy rzeczowe, dopuszczalne zakłócenia w kompozycji i spójności wypowiedzi, odtwórcze myślenie i wnioskowanie, styl ogólnie poprawny, błędy językowe, dopuszczalna pomoc nauczyciela,

e) dopuszczający: nieporadne formułowanie odpowiedzi, brak spójności, chaotyczność, błędy językowe, ubogie słownictwo przy zachowaniu komunikatywności języka wypowiedzi,

f) niedostateczny: wypowiedź nie spełnia danych kryteriów. 11. Formy sprawdzania wiadomości uczniów:

a) formy odpowiedzi ustnej: - co najmniej 1 ocena w semestrze z zakresu programu nauczania o charakterze prezentacji, - różne formy aktywności (np. referat, twórczość samodzielna, udział w dyskusji lekcyjnej, recytacja itp.), - odpowiedź z lektury,

b) formy odpowiedzi pisemnej: - 2 prace pisemne typu maturalnego w semestrze, - co najmniej 1 sprawdzian z zakresu historii literatury, teorii literatury lub nauki o języku, - co najmniej jedna praca domowa w dowolnej formie.

10. Oceny podsumowujące prace ucznia (śródroczna, końcoworoczną i końcową) są zależne od liczby ocen. W sytuacji usprawiedliwionej nieobecności ucznia na ważnych sprawdzianach, pracach klasowych, itp. uczeń jest zobowiązany do napisania pracy w innym terminie, zgodnie z ustaleniami z nauczycielem. Tylko oceny z tych prac podlegają poprawie.

Klasyfikacja z języka polskiego przeprowadzana jest zgodnie z ustaleniami WZO.

PZO opracowała

Izabela Gmińska - lider